

טוואריש נאצר

את אשר רצו להשיג קודם לכן — את בידודה הגמור. פאראדוקס מושלם.

מ כיוון שכך זה ברור כשמש ביום קייץ מוסקבאי לא קשה לנחש מה התרחש, השבוע, בעת השיחות הסודיות בין ראשי מצריים וברית-המועצות בקרמלין. גוספודין פרזינט — סליחה, סתאריש נאצר, אומר איחאן איחאנוביץ, איש-המסתורין במחלקת המיזרח-התיכון של משרד-החוץ הסובייטי, „אל תהיה טיפש. „כאשר אתה מכריז שלא תכיר בישראל, או שלא תנהל עימה משאיומת, אתה פשוט עוזר לישראלים להחזיק גם בכל השטחים שכבשו, וגם בדעת-הקהל העולמית. „תהיה חכם! שנה את הקו הכרז שאתה מוכן למשא-

ישנה את הקו הקודם, למרות כל ההצהרות של שר-החוץ. אבל בינתיים כבר מתחיל לחץ המקביל — מוואשינגטון על ירושלים.

כל יהודי-החצר של הנשיא ג'ונסון — מארתור גולדברג ועד רוסטוב — באים לירושלים, כדי ללחוץ על ישראל להסכים לשלום עם המלך חוסיין. שלום שפירושו: החזרת השטחים לכתר הירדני, המשובץ באבני-תן אמריקאיות. הם אומרים: הסכימו עכשיו, כל עוד ישנו ג'ונסון הטוב! בעוד ארבעה חודשים ייבחר נשיא חדש, ואינכם יודעים מי יהיה. והנשיא החדש, אחרי היבחרו, לא יהיה זקוק לקולות יהודיים במשך הרבה-הרבה זמן. זיכרו את ה„פאנטומים“! זיכרו את המגבית היהודית, הפטורה ממס-הכנסה אמריקאי! ובאותו זמן נוסעים לקאהיר כל האירים שבחצר ג'ונסון

ל א מכבר סיפר לי אחד מאנשי הצמרת המדינית של ישראל, שהוא סובל מחלום-בלהות חוזר. כסיוט זה הוא רואה את נשיא מצריים, נאצר, שופע חיוכים ורצון טוב — — — נאצר עומד באולם גדול — אולי אולם העצרת הכללית של האו"ם — כשמצלמות הטלוויזיה מכוונות אליו — — — הוא מכריז שכל שאיפתו בחיים היא לכרות שלום עם מדינת-ישראל — — — הוא מזומין את ישראל למשאיומתן ישיר ודחוף, כדי לסכם את הסידורים לנסיגת ישראל מן השטחים המוחזקים, ולביצוע שאר פעיפי החלטת מועצת-הביטחון — — — מחיאות-כפיים סוערות פורצות באולם-העצרת. רק נציג ישראל נשאר במקומו, חיוור כסיד, כאילו פגע בו הברק — — — ברגע זה בתעורר יידי המדינאי, כשהוא מכוסה ויעה קרה, מן הסיוט. „תודה לאל, זה לא קרה!“ הוא מברך את עצמו. אבל מועקה סתומה נשארת בליבו.

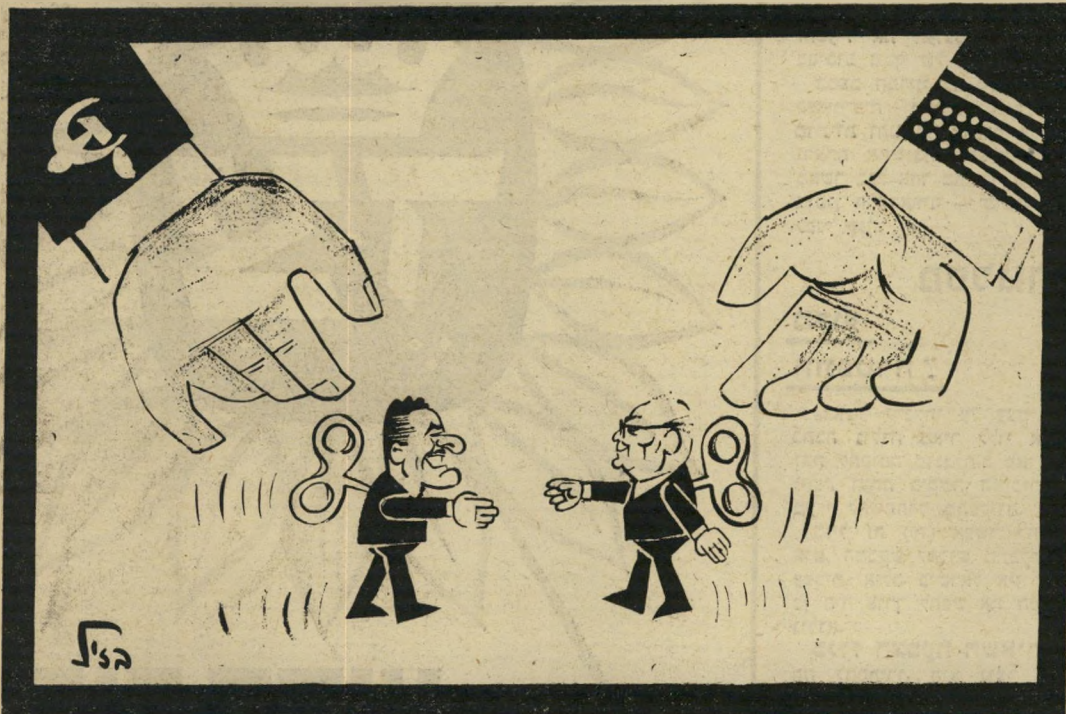
מ רוע הפך חלום זה, חלום בו מתגשמת, לכאורה, כל תביעות המדיניות הישראלית, לחלום-בלהות? פשוט מאוד: מפני שכל המדיניות הישראלית לית מבוססת על ההנחה, כי נאצר לא ינהג כך. ואם נשיא מצרים יעשה זאת, חס וחלילה, למרות הכל — יביא הדבר את מדינות-ירושלים לעבריי-פפחת. ער כי עצם המחשבה על כך מעכירה רטט באנשיה-הצמרת.

כי זה אשר יקרה, אם יתגשם החלום-הסיוט: ישראל תצטרך להיענות לתביעת עבד-אל-נאצר ולהיכנס מייד למשאיומתן ישיר. במשאיומתן זה תצטרך ישראל לגלות מייד אם היא מוכנה לסגת מן השטחים או לא. באותו רגע, תהיה ההחלטה כאשר תהיה, יתפרק הליכוד-הלאומי ברעש ובהמולה. כל השרים, המבלבלים עתה את מוחנו בהצהרות סותרות ובלתי-רציניות — כגון לוי אשכול, משה דיין, יגאל אלון ואפילו אבא אבן — יצטרכו להחליט לפתע מה הם רוצים באמת. זה יהיה נורא בשבילם. כי לפתע יתברר לכולם, כי אין הם יודעים מה הם רוצים — כולם יחד וכל אחד לחוד.

כ י אכן, לא קל בשביל האנשים האלה, כמו שהם, להחליט או על מדיניות ישראל. כי בפניהם תעמוד הכרירה בין שתי אפשרויות — ושתיהן שליליות ביותר בעיניהם. אפשרות אחת:

ישראל תכריז שהיא מוכנה לסגת משטחים מוחזקים, תמורת שלום רשמי. אל תהיה לאיש אשלייה: העולם כולו ידרוש או מישראל לסגת מכל השטחים המוחזקים, או מימעת מכולם. וירושלים יודעת זאת היטב. התיכוח על פירוש החלטת מועצת-הביטחון — התיכוח בין קאהיר וירושלים — שוב לא יהיה או רלבאנטי. הדבר הקובע יהיה שכל מדינות-העולם — ובראשן ירדית מושבעות של ישראל כמו ארצות-הברית, הולנד ומדינות סקאנדינביה — יתבעו מישראל להסכים לנסיגה מכל השטחים, חים, מלבד ירושלים, תמורת שלום. כי בעיני העולם שטחים אלה הם ערביים מובהקים. אולי יסכים העולם לתיקוני-גבול קטנים, פה ושם. אולם ישראל תצטרך להחזיר את עיקר השטחים. התוכנית של ארץ-ישראל השלימה, ותוכנית-אלון, והתוכנית המהוכחמת של התת-נחלות החדשה ושל הסיפוח ההדרגתי — כולן ישבקו חיים לכל חי.

האפשרות השנייה: ישראל תודיע כי לא תחזיר את רוב השטחים שכבשה. במקרה זה ייפסק המשאיומתן, כשאחדת העולם כולו תהיה נתונה למצריים. ישראל תהיה מבודדת בעולם, כמו דרום-אפריקה ורוסיה. אויביה ידרשו באו"ם להטיל עליה סאנקציות, להוציאה מתברת העמים, להפסיק את חברות ישראל באו"ם. אפילו יהודי אמריקה יתקשו לתמוך בישראל בניגוד לדעתיהקהל שתשרור אז בארצות-הבי-רית. על מכירת פאנטומים לא יהיה מזה לדבר. בקיצור: עליי הכרה בישראל ישיגו הערבים, או, בדיוק

התוכנית

— ממאק'גורג, בואנדי ועד מאק'נמארה — כדי לשכנע את עבד-אל-נאצר לתת אור ירוק למלך חוסיין לעיסקה כזאת. אור ירוק הדומה לאור זהוב. כי האמריקאים יגידו לעבד-אל-נאצר: „אתה רוצה בכסף? אתה רוצה בחזרת השטחים? אתה רוצה שנאפשר לך לחזור למעמד נייטראלי, ולהשתחרר מן התלות הבלעדית במוסקבה? „ובכן, תן למלך לעשות שלום. ואחרי-כך נכריח את ישראל להסתלק גם מן השטחים שלך, תמורת תנאי מועצת-הביטחון.“

כ דומה המרחב, ברגע זה, לסיר-לחץ. סיר-לחץ הקולט לחצים שונים. לחץ סובייטי על נאצר. לחץ אמריקאי על ישראל. לחץ אמריקאי על עבד-אל-נאצר. כולם מובילים בכיוון אחד: אותה ברירה אכזרית שתאלץ את ישראל לבחור בין נסיגה מהשטחים, לבין הוצאתה מחברת העמים. ברור מזה שנה כי מצב כזה עלול להיווצר. יידי המדינאי ידע זאת, ומכאן סיוטיו. גם אנחנו ידענו זאת, ועל כן הצענו לקדם את פני הרעה.

הצענו לנוע בירדה זו עליי יצירת אפשרות שלישית, שתשרת במידה שדה את האינטרס הישראלי ואת אינטרס השלום: כריתת שלום עם האומה הערבית הפלסטינית, והקמת מדינה פלסטינית שתהיה קשורה באמנה בטחונית, כלכלית ומדינית עם ישראל. יודינו ועמיתיו לא שענו לאזהרות. הם היו עסוקים בסיוטיהם. לכן עלול סיוט פרטי זה להפוך לסיוט לאומי. ולא בחלום, כיאם במציאות.

ומתן ישיר, ולהסכים-שלום, אם ישראל תוותר על הגזילה“ ואילו עבד-אל-נאצר מתמתל ומתחנן: „א אחי איחאן, בחיאת אללהו תבין אותי! אני יודע שאתה צודק, אבל איך אני יכול לשנות את הקו? „במשך תריסר שנים הכרזתי שלא יהיה הסכם-שלום, ולא משאיומתן ישיר. אם אמכים לכך עכשיו, יהיו מאה מיליון ערבים בטוחים שנכנעתי, שאני מודה שהפסדתי את המלחמה. „מן פאדלק, תבין את מצביו“

ואילו איחאן איחאנוביץ משיב נמרצות: „נייאטו! אנחנו שינינו הרבה פעמים את הקו שלנו, בצורה קיצונית עוד יותר, כשזה היה דרוש. תזכור איך חתמנו על הסכם עם היטלר! תזכור איך הצבענו בעד הקמת ישראל. לא, סליחה, את זה דווקא אל תזכור.“ וכדי לחזק את דבריו, הוא יזכיר לנשיא מצריים כי בלי נשק סובייטי ובלו כסף סובייטי, הוא לא יחזיק מעמד. והוא יזכיר לו גם כי ברית-המועצות זקוקה לפתיחתה המיידית של תעלת-סואץ, וכי אין לה שום חשק להסתבך במלחמה חדשה במרחב, העלולה להביא לעימות צבאי ישיר בינה ובין ארצות-הברית.

„אנחנו נעזור לך, טוואריש, להכין לישראל מלכודת דהילוקס. והאמריקאים יעזרו לנו לדי-חוף את הישראלים לתוך המלכודת, חדיחה!“

ד סוף? את הסוף איננו יודעים עדיין. ייתכן כי לנאצר, התלוי עתה כל-כולו במוסקבה, ייאלץ להיכנע ללחץ — ואז יתגשם הסיוט של יידי, המנהיג הישראלי. ייתכן גם כי עבד-אל-נאצר יסרב לקבל כתכיב סובייטי, הנוגד את תחושתו הלאומית ואת התעמולה שלו עצמו, ולא